

STRATEGIE 2030+

SL2: PODPORA UČITELŮ A ŘEDITELŮ A DALŠÍCH PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ

MŠMT

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

IVA STUHLÍKOVÁ

EXTERNÍ EXPERTNÍ SKUPINA S 2030+

EDU
2030+

NÁVRH STRATEGICKÝCH CÍLŮ A LINIÍ STRATEGIE 2030+

STRATEGICKÉ CÍLE

SC1: Zaměřit vzdělávání více na získání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život

SC2: Snížit vzdělanostní nerovnosti a zvýšit spravedlnost v přístupu ke vzdělání

STRATEGICKÉ LINIE

SL1: Proměna obsahu a způsobu vzdělávání

SL2: Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání

SL3: Zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce

SL4: Zvýšení financování a zajištění jeho stability

VYMEZENÍ STRATEGICKÉ LINIE 2- PODPORA PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

- Zajistit **dostatek** kvalifikovaných učitelů, kteří jsou v profesi **spokojeni** a **dovedou** vytvářet **efektivní** učební prostředí pro své žáky.
- Vést školy jako **učící se organizace**, které jsou schopny naplňovat potřeby svých žáků a komunit.
- Skutečná podpora učitelů, ředitelů a dalších pedagogických pracovníků znamená, že **jsme schopni popsat „cílový stav“** – jak v rovině **podmínek** pro jejich kvalitní práci, tak ve smyslu toho, jak taková **kvalitní práce** má vypadat.

VYMEZENÍ STRATEGICKÉ LINIE 2- PODPORA PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

- ucelený systém, cílem je kvalita pedagogické práce
 - procesy **shora** (leadership řediteů) i **zdola** (podpora učitele)
 - **podpora** (dodat co chybí) a **empowerment** podporovaných (učitelé a školy umí a mohou diagnostikovat co potřebují, předvídat potřeby, vytvářet sítě spolupráce, atd.)

Podmínky pro kvalitní práci:

- adekvátní finanční ocenění a společenské uznání
- ucelený systém profesní podpory (od motivace k profesi, po prevenci vyhoření)
- podpořit nejohroženější skupinu – začínající učitele
- čas na to, aby učitelé svoji práci refleктоvali a inovovali
- systém dalšího vzdělávání – podle potřeb a on-site
- snížit administrativní zátěž, víc podpory dalších profesionálů

Standardy kvality výuky a pedagogického leadershipu

- transparentní systém možných cest k učitelské kvalifikaci
- standard práce učitele jako autoevaluační nástroj a nástroj posilování prestiže
- profesionalizaci učitele chápat jako kontinuum
- transformace přípravy na profesi (cílenější, praktičtější)
- výběr a podpora ředitelů – prostor pro pedagogický leadership
- podpora dalších pedagogických pracovníků, více profesí

PODMÍNKY PRO KVALITNÍ PRÁCI:

- **relativní úroveň platů** pedagogických pracovníků pozvednout na úroveň **průměru zemí EU cestou výrazného růstu do roku 2024** a poté na ní udržet (ze závěrů S2020);
- **ucelený systém profesní podpory** od skutečně fungujícího uvádění do profese (výzkumy ukazují, že je nastaven zatím formálně a jako funkční ho vnímá jen asi 10% začínajících učitelů), přes mentoring, podporu profesního růstu učitele i pedagogického sboru; nezapomínat na podporu v oblasti zvládnání zátěže;

PODMÍNKY PRO KVALITNÍ PRÁCI:

- **podpořit nejohroženější skupinu – začínající učitele** – snížením výukové povinnosti a intenzivní mentorskou podporou (diferencovat systém podpory, motivovat všechny aktéry ke skutečnému uvádění do profese – nižší výuková povinnost začínajícího učitele, povinné vzdělávání mentorů, vyhodnocování postupů adaptace).
- V případě začínajícího učitele, který si doplňuje vzdělání, bude mentoring propojen s doplňujícím pedagogickým vzděláváním (model Učitel naživo). **Kvalitní DPS**

PODMÍNKY PRO KVALITNÍ PRÁCI:

- část nepřímé pedagogické činnosti učitelů cíleně/povinně zaměřit na **to, aby učitelé svoji práci reflektovali a inovovali** – a vytvořit pro to adekvátní podmínky (např. technická i expertní podpora videoanalýz výuky v systému DVPP, atd.).
- **system dalšího vzdělávání** nastavit tak, aby napomáhal diagnostice vzdělávacích potřeb školy a jejich učitelů a dokázal je z větší míry saturovat **on-site** (intervize, resp. supervize; on-site oborově didaktické resp. pedagogické vzdělávání – ať už elektronickou formou s dostatečnou nabídkou kvalitních metodických materiálů, nebo spoluprací s metodickými kabinetem, univerzitami, jinými školami atd.).

PODMÍNKY PRO KVALITNÍ PRÁCI:

- posílit **multiprofesní pohled na práci školy** – nejen učitelé, ale další profesionálové – **optimalizovat podpůrný systém škol a naučit se ho dobře ho využívat** (školní poradenská pracoviště, další spolupracující instituce – poradny, SVP, atd.), včetně rychlého ad hoc řešení problémů a obtížných situací;
- **snížit administrativní zátěž** (výuková činnost učitele, resp. pedagogické vedení ředitele musí být chráněno jako priorita) třeba i rozšířením administrativní podpory škol nebo přenesením některých zodpovědností na zřizovatele, resp. jejich společné „složky“

STANDARDSY KVALITY VÝUKY A PEDAGOGICKÉHO LEADERSHIPU

- vytvořit a udržovat **transparentní systém kvalifikačních požadavků/ možných cest k učitelské kvalifikaci** (tedy vyjasnit regulaci profese – děje se jen cestou Rámcových požadavků na vzdělávací programy; schází registr učitelů i systematický výzkum, takže nedokážeme vyhodnotit jaké cesty potřebujeme, jaké jsou efektivní);
- **standard jako autoevaluační nástroj** - kvalita učitelů je dnes výrazně diferencovaná (viz studie PISA, studie CERGE, Eduzměna), proto popsat kompetence (dovednosti, postoje) učitele, který je schopen zvládat zátěž profese, aplikovat moderní formy výuky a reagovat na měnící se potřeby žákovské populace.

STANDARDSY KVALITY VÝUKY A PEDAGOGICKÉHO LEADERSHIPU

- Standard využívat i pro **zvyšování prestiže profese** a seznamování veřejnosti s proměnami práce učitelů;
- **profesionalizaci učitele chápat jako kontinuum** – od výběru student učitelství až po další vzdělávání praktiků – popsat klíčové principy, které podmiňují kvalitu jednotlivých fází; důsledně pak uplatňovat při intervencích (např. podněcování ke studiu učitelství, organizaci systému DVPP)

STANDARDY KVALITY VÝUKY A PEDAGOGICKÉHO LEADERSHIPU

- **transformace přípravy na profesi na v pregraduálním vzdělávání** - lépe popsat (třeba jako minimální standard v Rámcových požadavcích na vzdělávací programy), **co bude absolvent pregraduálního pedagogického vzdělávání umět** (požadavek omezení důrazu na teorii budovanou shora, propojení s praxí, větší profesní zaměření – od metodik k dovednostem reflektovat a analyzovat působení vlastní výuky), případně jak toho má být dosahováno a jak to lze ověřit;

STANDARDSY KVALITY VÝUKY A PEDAGOGICKÉHO LEADERSHIPU

- **podpořit změnu pregraduálního vzdělávání** vhodnými změnami v modelech financování VŠ - dosud k této podpoře docházelo, ale nesystémově, řadou dílčích úprav a projektovým financováním – **omezit projektové financování** a přiměřeně do financování promítnout nákladovost žádoucí podoby studia (individuální vedení studentů, menší skupiny, více praxe)

STANDARDY KVALITY VÝUKY A PEDAGOGICKÉHO LEADERSHIPU

- **výběr a podpora ředitelů** – pedagogický leadership
 - hledat modely, jak ovlivňovat kvalitu výběrového procesu, jak ovlivnit podporu ekonomických činností ředitelů ze strany zřizovatele.
 - provést urychleně procesní audit standardních činností ředitele a minimalizovat administrativní zátěže.
 - podpořit ředitele v osvojení si dovedností pedagogického leadershipu a zvýšit povědomí o jeho významu pro kvalitu školy a jejich vzdělávacích výsledků;
 - vytvořit systém podpory pro ředitele (nabídka vzdělávání, koučování, supervize, ale i přímé podpory některých jeho činností).

STANDARDY KVALITY VÝUKY A PEDAGOGICKÉHO LEADERSHIPU

- **Podpora dalších pedagogických pracovníků**
 - vyhodnotit **kapacity podpůrného systému** z hlediska požadavků učitelů na podporu, pokračovat v jejich budování a optimalizaci vzhledem k síti škol;
 - rychle vyhodnotit **faktory, které snižují nebo naopak zlepšují efektivní spolupráci učitelů s dalšími pedagogickými pracovníky** (další profesionálové ve škole i spolupráce s ostatními školskými pracovišti)
 - zaměřit část dalšího vzdělávání on-site na budování multiprofesních týmů a plánování a reflektování společné práce